

Rikard Strømsodd
Fløytingen 52
3514 HØNEFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liv Ingrid Kravdal,

Dette brevet er fra Statsforvalteren som
frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Tillatelse til utsetting av utenlandske treslag til juletreproduksjon – gbnr. 137/2, Ringerike kommune

Statsforvalteren gir tillatelse til planting av fjelledelgran, koreansk edelgran, nobelgran og *Abies bornmuelleriana* til juletreproduksjon på eiendom 137/2 i Ringerike kommune. Det settes som vilkår at alle trær som er omfattet av vedtaket avvirkes før de når 3,5 m i høyde og innen 10 år etter utplanting. I tillegg skal det ettersendes dokumentasjon om frøsetting spredningsrisiko hos *Abies bornmuelleriana*. Denne tillatelsen er utelukkende gitt på bakgrunn av risiko for spredning av utenlandske treslag, og er helt uavhengig av håndtering etter annet lovverk.

Bakgrunn for saken

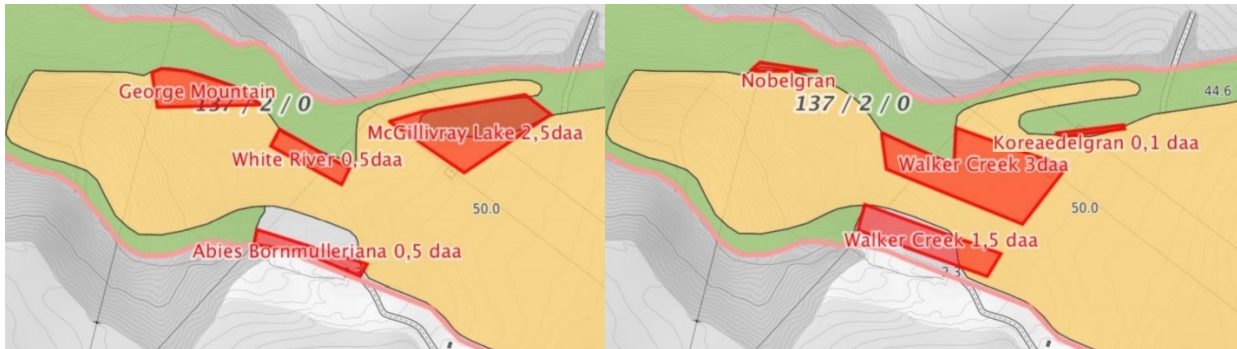
Vi viser til søknad av 04.02.2021. Rikard Strømsodd søker om tillatelse til planting av utenlandske trær til juletreproduksjon på sin eiendom med gnr/bnr 137/2 i Ringerike kommune.

Søknaden omfatter utplanting av følgende treslag og provenienser:

Norsk navn	Latinsk navn	Proveniens	Antall trær	Utplantingsareal
Fjelledelgran	<i>Abies lasiocarpa</i>	George Mountain	1 000	2 daa
Fjelledelgran	<i>Abies lasiocarpa</i>	Walker Creek	2 300	4,5 daa
Fjelledelgran	<i>Abies lasiocarpa</i>	McGillivray Lake	1 300	2,5 daa
Fjelledelgran	<i>Abies lasiocarpa</i>	White River	300	0,5 daa
«Tyrkergran»	<i>Abies bornmuelleriana</i>		300	0,5 daa
Koreansk edelgran	<i>Abies koreana</i>		50	0,1 daa
Nobelgran	<i>Abies procera</i>		50	0,1 daa
SUM			5 300	10,2 daa

Ifølge søker skal utplantingen gjøres på områder med fulldyrket eng, åkermark, innmarksbeite og bjørkeskog, inntegnet på kart vedlagt søknaden. Juletrærne som dyrkes skal være økologiske, og mellom trærne skal det beites med økologisk sau.

Figur 1: Oversikt over plantefeltene som er markert i rødt.

Søker opplyser om at juletrærne skal høstes innen 10 år, og at det derfor ikke vil være noen fare for at trærne formerer seg. Trærne skal ikke bli høyere enn 3,5 meter, og det er rutiner for å avikle plantefeltene etter endt omløp og sjekk i nærområdet for eventuelle spirte frøplanter. Videre skriver søker at dersom trær blir frøbærende eller for store, eller spirte planter oppdages, skal trær tas ut av feltet og frøspirte planter fjernes.

Lovgrunnlag

Utsetting av utenlandske treslag krever godkjenning fra Statsforvalteren i samsvar med forskrift om utsetting av utenlandske treslag. Formålet med forskriften er å hindre at planting av utenlandske treslag gir uheldige konsekvenser for naturmangfoldet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger av utsettingen for naturmangfoldet vektlegges. Det legges særlig vekt på om treslaget og eventuelle følgeorganismer medfører risiko for uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet, jf. forskriftens § 7.

Det følger av naturmangfoldloven (nml) § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Det er innhentet kunnskap fra de nasjonale databasene Naturbase og Artskart, samt Artsdatabankens fremmedartsbase.

Fjelledelgran er en nordamerikansk art som rundt 1900 ble innført til Vestlandet for tømmerproduksjon. Arten er også innført til juletreproduksjon og som prydtre. Artsdatabanken oppgir at arten setter frø fra 20-årsalder og at arten forynger seg villig på arealer rundt skoggrensa. Frøene er tilpasset vindspredning, men kan også spres med fugl. Arter er vurdert til å ha lav risiko (LO).

Koreaedelgran, eller koreansk edelgran, kommer fra Korea. Det er et lite tre som opprinnelig er innført som prydtre. Arten setter frø fra 10-årsalder og frøene spres med vind. Frøene har imidlertid nokså begrenset vindspredning fordi arten ikke er så høyvokst som mange av dens slektninger.

Arten er de siste årene funnet frøforvillet tre steder, i Sandnes, Sirdal og Melhus. Arten er vurdert til å ha lav risiko (LO).

Nobelgran er en nordamerikansk art som er innført som prydtre og til skogbruk. Arten har vært dyrket langs kysten fra Vest-Agder og nordover til Vesterålen med hovedtyngde i Rogaland og Hordaland. Frøene spres med vind, men de er relativt tunge og spres trolig også med andre vektorer, eksempelvis fugl. Arten er vurdert til å ha lav risiko (LO). Artsdatabanken skriver imidlertid at invasjonspotensialet kan være underestimert. Dersom dette er tilfellet, vil dette raskt føre arten over i en annen risikokategori.

For «Tyrkergran/Tyrkeredelgran» *Abies bornmuelleriana* foreligger ingen informasjon i Artsdatabanken og statsforvalteren har ikke funnet dokumentasjon rundt frøsetting og spredningsrisiko for arten. Vi setter derfor vilkår om at søker fremskaffer og ettersender slik dokumentasjon. Dersom dokumentasjonen viser at spredningsrisiko er større enn det som er lagt til grunn for denne tillatelsen kan vi tilføye vilkår for å sikre at arten ikke sprer seg.

Det er mye verdifull natur i området rundt plantefeltene. Omtrent 1 km fra plantefeltene ligger Hovsenga naturreservat som er et verdifullt våtmarksområde. Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et meandrerende elveparti som en interessant geomorfologisk formasjon med tilhørende biologisk mangfold. Spesielle naturverdier i verneområdet er gammel skog i elveskråningen med blant annet hullrugere og sandsvalekoloni, gammel kulturmark og Randselva som viktig overvintringsområde for sangsvaner og andre våtmarksfugler.

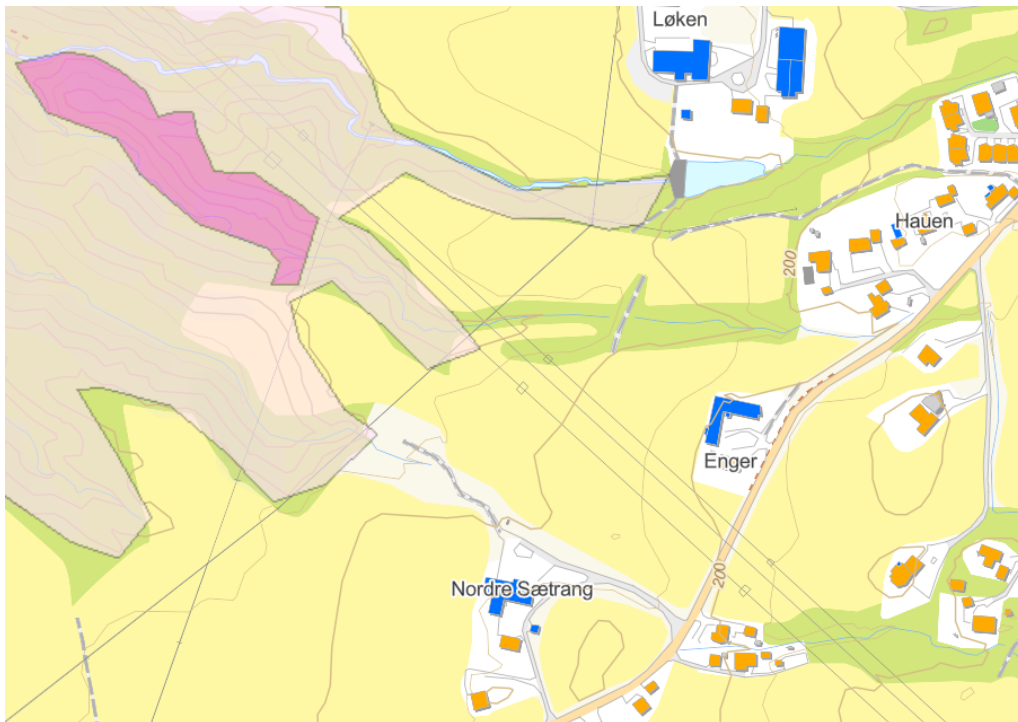
Mellom omtrent 1,7 og 2 km fra plantefeltet ligger ytterligere to verneområder, Gullerudtjern naturreservat og Ultvedtjern naturreservat. Gullerudtjern naturreservat er et skogområde med kalkåslandskap, der det veksler mellom kalkfurskog på skiferrygger, lågurtgranskog på dypere jordsmonn og kalksjøer, rikmyr og sumpskog i forsenkningene. Området har en svært rik flora av sjeldne og truede sopp. Ultvedtjern naturreservat omfatter også kalkåslandskap. Reservatet har også lite påvirkede kalksjøer, og formålet med reservatet er også å bevare kalkrik myr som er voksested for sjeldne og interessante plantearter.

Deler av plantefeltet til nobelgran ligger innenfor en kartlagt forekomst av naturtypen leirravine. Leirravine er oppført på Norsk rødliste for naturtyper med kategorien «sårbar» (VU). Rett i utkanten av dette plantefeltet er også naturtypen rik boreal frisk lauvskog registrert. Denne naturtypen har kategori «datamangel» (DD) på rødlista. Innenfor en radius på 1 km er det også kartlagt flere andre naturtyper som svak kilde og kildeskogsmark (NT), lågurtfurskog og kalkrike enger. I tillegg til disse naturtypene er det mellom 1 og 2 km unna plantefeltene registrert flomskogsmark (VU), rik kulturlandskapssjø, gråor-heggeskog, kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti, åpen flomfastmark, rikmyr, kalkbarskog, rik sump- og kildeskog, kalkfurskog, slåttemark (CR), kalkrik myr- og sumpskogsmark, rik åpen sørlig jordvannsmyr (EN) og grandominert kalkbarskog.

Den prioriterte arten dragehode (VU) er registrert flere steder innenfor en radius på 700 m fra plantefeltene. Det er også registrert blant annet knottblom (EN), aksveronika (VU), nikkesmelle (NT), kremkjuke (NT) og brunbjørn (EN) innenfor dette området. Innenfor en drøy kilometers avstand er det også registrert blant annet ask (VU), krattsleie (NT), dronningstarr (NT), svøpfellmose (VU), rynkeskinn (NT), rosenkjuke (NT), vortebiter (NT), sanglerke (VU), stær (NT), taksvale (NT), gulspurv (NT), hønsehauk (NT) og gaupe (EN). Innenfor en radius på 2 km er det også registrert blant annet myrflangre (EN), soppen grankransmuserong (EN) og dragehodeglansbille (EN). Det er ikke registrert fremmede arter i umiddelbar nærhet til plantefeltene.

Som nevnt vil deler av plantefeltet til nobelgran ligge innenfor en kartlagt leirravine. Etter vår vurdering vil ikke ravinen som landskapsform bli påvirket av planting av nobelgran gitt at det ikke skal gjøres inngrep i terrenget, som for eksempel planering. Det er heller ikke et stort areal av ravinen som blir berørt da plantefeltet for nobelgran totalt kun er 0,5 daa. Naturtypen rik boreal frisk lauvskog vil kunne bli berørt ved at den grenser til plantefeltet. I faktaarket for denne registreringen i Naturbase står det imidlertid at tilstanden er dårlig, og at området preges av ung skog i hogstklasse 3 uten særlig kontinuitet.

Figur 2: Kartutsnittet viser plassering av leirravinen i lys rosa farge. Innenfor leirravinen er naturtypen «rik boreal frisk lauvskog» markert med en mørkere rosa farge.

Ut fra føre-var-prinsippet er det viktig å sikre seg mot at plantefelt kommer ut av kontroll, for eksempel ved å unngå at trærne når alder for frøspredning. I juletreproduksjon avvirkes trærne normalt før de setter frø, og for å understreke viktigheten av at dette gjøres, blir det satt krav til maksimal høyde og alder på trærne. Også i søkers rutiner for internkontroll står det at trærne skal hogges før de når 3,5 meters høyde. De skal også høstes innen 10 år. Det er spesielt stor usikkerhet rundt konsekvensene på naturmangfoldet ved utplantning av tyrkeredelgran fordi denne arten ikke er risikovurdert. Vi vurderer likevel at risikoen for skade kan minimeres dersom det settes vilkår til tillatelsen. Når det gjelder koreansk edelgran er det spesielt viktig med gode rutiner for kontroll av plantefeltet. Det er registrert minst ett tilfelle der et 1 m høyt ungtre har vært rikt konglebærende. Det vil derfor ikke være tilstrekkelig at treet hogges før det når 3,5 m i høyde for å hindre spredning.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av utplantingen skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. I dette tilfellet kan vi ikke se at utplantingen utgjør en vesentlig trussel mot stedege naturkvaliteter så lenge det settes vilkår som blir overholdt. Kostnadene ved gjennomføringen av disse vilkårene må bæres av søker. Dersom utplantingen fører til spredning av de fremmede artene er det søker som skal stå ansvarlig for kostnadene ved retting, innenfor

rimelighetens grenser. Driftsmetoder og teknikker skal i utgangspunktet ta mest mulig hensyn til naturmiljøet. Statsforvalteren har ikke spesielle merknader til dette i denne saken.

Statsforvalteren vurderer at planting av de omsøkte treslagene på de avmerkede områdene ikke vil være til vesentlig skade for naturmangfoldet. Det er likevel viktig å sikre seg mot eventuell frøsetting og det settes derfor vilkår for tillatelsen. Det er viktig å ha rutiner for å hindre spredning, samt vite hvem som har ansvar for å sikre hogst før frøsetting. Det er også viktig at dette dokumentet blir gjort kjent og overført ved et eventuelt eierskifte. Rutiner for internkontroll må innarbeides i virksomheten, jf. § 10 i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.

Vedtak og vilkår

Statsforvalteren gir tillatelse til utsetting av fjelledelgran, koreansk edelgran, nobelgran og *Abies bornmuelleriana* på avmerkede områder på kart vedlagt søknaden. Tillatelsen gis med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag. Tillatelsen gjelder inntil 5 500 trær, og utplantingen må gjøres innen utgangen av 2023.

Det settes som vilkår at alle trær som er omfattet av vedtaket avvirkes før de når 3,5 m i høyde og innen 10 år etter utplanting. Vi forutsetter også at det ikke gjøres vesentlige inngrep i terrenget innenfor registrert leirravine.

Kravene som stilles i forskrift om utsetting av utenlandske treslag §§ 8-10 skal overholdes, herunder:

- Etablering av internkontrollsystem og føring av logg for denne.
- Uten opphold varsle Statsforvalteren dersom det oppdages skade eller fare for skade på biologisk mangfold som følge av utsettingen.
- Ved overdragelse av eiendommen plikter grunneier å informere ny eier om tillatelsen og vilkårene i tillatelsen
- I tillegg skal dokumentasjon om frøsetting og spredningsrisiko hos *Abies bornmuelleriana* ettersendes innen 01.06.2021.

Denne tillatelsen er utelukkende gitt på bakgrunn av risiko for spredning av utenlandske treslag, og er helt uavhengig av håndtering etter annet lovverk.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn (e.f.)
Seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Liv Ingrid Kravdal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Ringerike kommune

Postboks 123

3502 HØNEFOSS

Sentrum